

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ο πρὸ ὀλίγου καταπαύσας πόλεμος ἐνέσπειρεν εἰς τὸ πλείστον μέρος τῆς ἀνθρωπότητος τὸν πόνον, τὴν θλίψιν καὶ τὴν ὀδύνην. Ἡ καταγίγς τοῦ πολέμου ἀνεμόχλευσεν ἐκ τῶν ἐγκάτων τὴν ἀνθρωπότητα, ἀνατρέψασα τὴν μέχρι τοῦδε τάξιν καὶ τὰς καλὰς συνηθείας καὶ ἐξήπλωσε πανταχοῦ τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν. Καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὰ εὐρωσι κάποιαν παρηγορίαν ἐρρίφθησαν ἀκάθεκτοι, ὀρμητικοὶ εἰς τὰς ἡδονὰς ὑποδοθησύντος καὶ τοῦ ὑπερπληθωρικοῦ χορήματος. Πλὴν οὐδὲ καὶ ἐναυθα ἐπέτυχον, ὅπερ ἐπόθουν. Διαίτῃ· Αἱ ταχέως συγκοινωνοῦνται, τὰ ἄφθονα μέσα πρὸς ἀπόλαυσιν ἐπέφερον ταχέως τὸν κόρον. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἔργα τῆς ἐλαφρᾶς λεγομένης φιλολογίας, ὑπεράφθονα ὑπάρχοντα, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν, ἔνεκεν τῶν συγῶν μεταφράσεων διαφόρων ἔργων, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἰκανοποιῶσι τὴν περιέργειαν τῶν ἀνθρώπων, διότι φαίνονται ὅτι ἀναμασσῶσι παλαιὰ ἢ νεώτερα δράματα, γνωστὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ κοινοῦτα πλέον καταστάνατα.

Ἄλλ' ἢ ἔμφυτος δίψα πρὸς μάθησιν καὶ ὁ πόθος πρὸς διάγνωσιν τοῦ ἀγνώστου, ὠδήγησε πολλοὺς εἰς νέους ἀγνώστους ὁρίζοντας ἀνεκμεταλλεύτους μέχρι τοῦδε. Τινὲς ἀστρονόμοι ἐπειράθησαν νὰ ἐρευνησῶσι ἂν κατοικῶνται αἱ ἀστέρες καὶ πῶς ζῶσι τὰ ὄντα ἐκεῖνα. Ἄλλ' ἐκεῖνο ἡμῶς τὸ ὅποσον διαρκῶς καὶ ἀκαταπαύστως ἀπασχολεῖ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶναι τὸ ἀδιόρατον μέλλον. Ἰδίᾳ μάλιστα σήμερον, ὅτε εὐρίσκειται εἰς ἀνώμαλον κατάστασιν ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε ἢ ἀνθρωπότης, καὶ ὅτε τὰ δεινὰ τὰ ὅσα ὑποφέρομεν οἱ περισσότεροι, ἐκτύπησαν κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον «εἰς τὸ κόκκαλον» φυσικὸν ἦτο νὰ παρουσιασθῶσι τινὲς, οἱ ὅποιοι νὰ ὑπόσχωνται τὴν κατάπαυσιν τῶν ταλαιπωριῶν καὶ νὰ κηρύττωσι τὴν ποθουμένην εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ψυχολογικὴ ἀνάγκη νὰ παραχθῇ τοιαύτη ἐλπίς, διότι ὁ ἄνθρωπος καὶ μέσα εἰς τὰς δυσδαστακτοτέρας θλίψεις, δὲν ἀποθαρρύνεται, ἀλλ' ἐπανακτᾷ νέας δυνάμεις. Καὶ διὰ τὴν παρηγορήσῃ ἐαυτὸν δὲν διστάζει μάλιστα νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ὄνειροπόληματα. Ἐγὼ δὲ κατ' ἀρχὰς πιστεύει καὶ ὁ ἴδιος ὅτι εἶνε ψευδεῖς αἱ σκέψεις του, ἐν τούτοις ἐμμένει εἰς τὰς ἰδέας ταύτας ἐξ ἀνάγκης ψυχολογικῆς, ἵνα μὴ καταπέσῃ τὸ θάρρος του, προσπαθεῖ δὲ κατόπιν ν' ἀποδείξῃ, καὶ, ὅτι οὕτως ἔχουσιν! Αὐτὴ ἦτο ἡ ψυχολογικὴ αἰτία, ἐξ ἧς ἐπήγασεν ἡ αἵρεσις τῶν Χιλιαστῶν—Παρουσιαστῶν, ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος, θὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς νὰ βασιλεύσῃ χιλία ἔτη, βασιλείαν ἀπολαύσεως καὶ τρυφῆς καὶ ὑπερισχύσεως κατὰ τῆς κκ' αἰας.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ ἀναφανέσῃ τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀνενοῦτο ὁσάκις συμφοραὶ περιεκύκλουν τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ κατέπαυεν ὅπου ἦτο εὐτυχία ἐπανήρχετο εἰς τὸν κόσμον. Σήμερον δὲ ὅτε ἡ ἀνθρωπότης ζῇ εἰς μίαν ἀβέδαιον κατάστασιν, ὅτε αἱ πληγαὶ τοῦ συγκλονιστικοῦ πολέμου, ὅχι μόνον δὲν ἐπουλοῦνται, ἀλλὰ καὶ πυροροῦσι καθιστάμεναι γάγγραιναν κακοσῆθους μορφῆς, ὅτε μεγίστη οἰονομικῇ κρίσει βασιλεύει εἰς τὰ ἔθνη, ἢ ἀδικία μὲ γυμνὸν τὸ προσωπεῖον ἐμπαίζει τοὺς πάντας, καὶ ὁπότε πλέον ἐμπιστοσύνη δὲν ὑπάρχει, εἰλικρίνεια, οὐδὲ

φιλάνθρωπια, φυσικώτατον ἦτο νὰ ἐγερωθῇ πάνοπλος ἢ αἵρεσις τῶν χιλιαστῶν ὡς πανάκεια, ὑποσχομένη τὴν τελείαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν στενόχωρον κατάστασιν καὶ ἀνατολὴν αἰσίου μέλλοντος.

Ἀναυσεστήθη ἡ αἵρεσις ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου διακλαδωθείσα πανταχοῦ χάρις εἰς τὴν φανατικότητα τῶν ὁπαδῶν τῆς καὶ εἰς τὸ ἄφθονώτατον χρήμα τὸ ὅποσον διαθέτει, ἐπέτυχε νὰ προσελκύσῃ πολλοὺς. Ἐπέθησαν εἰς ἐνεργεῖαν βιβλία ὑπεράφθονα, περιοδικὰ εἰς διαφόρους γλώσσας ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάριτος κοσμοῦμενα μὲ θαυμασίας εἰκόνας, καὶ ἐνεργοῦνται διαλέξεις εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰς Ἀθήνας μάλιστα ἵνα κάμωσιν ἐντύπωσιν ἐνοικιάζουσι θέατρα ἀντὶ κολοσσαίας ἀμοιβῆς ὅπως ὁμιλήσωσι διαθέτουσι ἀμύθητα ποσὰ πρὸς διάδοσιν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν διὰ τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων. Ἡμεῖς δὲ χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ προδικάσωμεν ἂν προκαταλήψεως τὴν διδασκαλίαν ταύτην, ἢ ἀναφέρωμεν Ἄον τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν· Ἦν ἢ ἐκθέσωμεν τὴν διδασκαλίαν των καὶ Γον ἢ ἀκάμωμεν κριτικὴν ἐξέτασιν πρὸς τὴν Ἀγίαν Γραφήν ἐπὶ τῆς ἑποίας στηρίζονται ἵνα ἐξυγαγῶμεν τὰ πραγματικὰ συμπεράσματα.

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Α' Ἡ πρώτη ἐμφάνισις.

1. Ἀφορμὴ. Ἄξων περὶ τὸν ὅποσον περιστρέφεται σύμπασα ἡ ἱστορία καὶ κέντρον περὶ τὸ ὅποσον περιδινεῖται ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης, εἶναι ὁ Χριστὸς. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ λυτρωτὴς τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴν αἰώνιαν καταδίκην, εἰς τὴν ὅποσαν ὠδήγησεν ἡ παρακοῆ τῶν Πρωτοπλάστων, ὁ οὐράνιος ἐκεῖνος Διδάσκαλος, ὁ ὅποτος ἀπεκάλυψε τελείως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὡς υἱὸς μονογενῆς καὶ Θεός καὶ ὅστις χορηγεῖ εἰς τοὺς πειθαρχούντας εἰς Αὐτόν, μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ παρόντος κόσμου, τὴν ἀνέκταστον μακαριότητα. Τὰ ὅμιχτα τῶν ἀνθρώπων, οἱ μύχιοι πόθοι τῆς ψυχῆς, πρὸς Αὐτόν ἀδιακόπως ἐνητένιζον ἐκπαλαί. Οἱ προφῆται διαρκῶς ὕψουν τὸν νοῦν τοῦ περὶ τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν μέλλοντα λυτρωτὴν. Ὅσων δὲ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ποικιλοτρόπως ἐδοκίμαζετο, εἴτε διὰ πείνης, εἴτε διὰ συγῶν ἐπιδρομῶν τῶν εἰδωλολατρικῶν ἐθνῶν καὶ δὴ διὰ τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας, τόσων ἐπόθει τὴν ἀπαλλαγὴν. Οἱ προφῆται περιέγραφον μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα καὶ ἐναργεστέρους χαρακτηρισμοὺς τὴν ἐνδοξὸν ἔλευσιν τοῦ Μεσσοῦ καὶ τὴν Πνευματικὴν Αὐτοῦ Βασιλείαν, χωρὶς ποτε νὰ παραλείπωσι καὶ τὴν ταπεινὴν τοῦ Χριστοῦ ἔλευσιν ὡς διδασκάλου τῆς ἀνθρωπότητος. Πλὴν, οἱ παχυλοὶ τὸν νοῦν Ἰουδαῖοι βαυκαλιζόμενοι μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐξωγακωμένων Ραβινικῶν διδασκαλιῶν, ἐφρόνον ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἔλθῃ ὡς τις ἐνδοξος κοσμικὸς βασιλεὺς, θὰ ἐπανίδρουε τὸ καταπεσὸν κράτος τοῦ ἐνδοξοτάτου Δαβὶδ, θὰ ἀπήλασεν ἀπὸ τῶν δεινῶν τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ, ὑπὸ τὸ σκήπτρον αὐτοῦ θὰ ἐπέτασσε πάντας τοὺς λαοὺς. Τοιαῦτα ἄτυχως μωρὰ καὶ ἀνόητοι ἰδέαι ἐκυκλοφόρουσαν μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, ὁπότε ἐν ταπεινῇ μορφῇ (Φιλίπ. 2, 7—8) παρουσιάσθη ὁ Χριστὸς ἵνα ἀνορθώσῃ τὸν καταπεπτωκότα ἀνθρώπον, ἐνώπιον αὐτῶν. Ἄλλ' οὗτοι ἀντὶ νὰ διακρίνωσι τὴν ὑπὸ τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι κρυπτομένην